

Виступ В.І.Лугового, ректора Національної академії державного управління при Президентові України, на засіданні робочої групи „Професіоналізм вищих керівних кадрів у політико-адміністративному контексті. Сучасні стандарти та кращий світовий досвід підготовки і професійного розвитку”

Шановні учасники робочої групи, колеги!

Дякую за можливість коротко поінформувати Вас про модель підготовки керівного персоналу у сфері державного управління, що застосовується в Національній академії державного управління при Президентові України, якій нещодавно виповнилося 10 років. Це тим більше доречно, оскільки учасники виявили великий інтерес до діяльності закладу.

Кілька обставин є зовнішніми детермінуючими чинниками організації навчання керівних державно-управлінських кадрів у академії.

По-перше, це ідентифікація ООН, ЄС та Україною державного управління (і оборони, обов'язкового соціального страхування) як окремого виду діяльності поміж 17 інших видів. Отже, насамперед ставимося до забезпечення державного управління кваліфікованим персоналом так само, як ставляться до супроводу освіти педагогічними, а охорони здоров'я – медичними кадрами. Тобто в основу професійного навчання покладено академічну підготовку, доповнену короткотерміновим підвищенням кваліфікації. Підкреслю, що в Україні сфера державного управління є доволі масштабною. Приміром, за результатами виконання державного бюджету в 2003 р., видатки за видом діяльності „Державне управління” становили понад 10 млрд грн, або 3,8 % від валового внутрішнього продукту, і протягом зазначеного року в державному управлінні було задіяно близько 1 млн працівників. Отже, конкретна визначеність і вражаюча масштабність сфери державного управління зобов'язують відповідними чином підходити до її фахового забезпечення.

Тому із середини 90-х рр. минулого століття в Україні запроваджено однойменні з державним управлінням галузі освіти і науки для підготовки фахівців та проведення наукових досліджень, які реалізовані в академії.

По-друге, важливими факторами, що визначають рівень, зміст та форми підготовки, є розподіл державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування, які становлять майже 40 % працівників, задіяних в державному управлінні, на керівників та спеціалістів, а також розподіл одних та других за категоріями посад. Функціональний аналіз, який покладено в основу визначення характеру професійного навчання, свідчить, що палітра функціональних обов'язків керівників і спеціалістів кардинально відрізняється. Якщо в перших вона широка, мінлива, часто непередбачувана, то в других – вузька, стала, здебільшого наперед задана. Крім того, складність, обсяг і наслідки проблем та завдань, які вирішують керівники, на відміну від спеціалістів, поряд з багатодисциплінарністю, вимагають адекватних підвищених рівнів академічної підготовки керівного персоналу в галузі державного управління. В академії такими рівнями є магістерський, кандидатський і докторський. Навчання в закладі здійснюється за різноманітними (денною, вечірньою, заочною та заочно-дистанційною) формами. При цьому, вибудовуючи систему підготовки персоналу середнього і вищого рівнів державного управління, орієнтуємося на кращі світові стандарти, насамперед Північної Америки та Європи. З професійною гордістю відзначу, що магістерська програма з державного управління за денною формою навчання в академії (у м.Києві) з червня 2004 р. має акредитацію на сім років Європейської акредитаційної асоціації з державного управління.

Важливим свідченням підвищення рівня професійної академічної підготовки в міру зростання посад і ролі вищого персоналу у сфері державного управління можна визнати результати контент-аналізу професійно-кваліфікаційної структури провідних учасників 6-го Глобального форуму з реформування врядування, що відбувся 24 – 27 травня цього року в Сеулі, в Кореї, на якому нам довелося побувати. На форумі були опубліковані професійні біографічні дані 184 його „лідерів і спікерів”. Виявилося, що 40 % з них мали докторський ступінь. Аналіз розподілу докторських ступенів за фаховим спрямуванням показав, що найбільшу частку становили саме доктори (філософії, наук) з державного управління (16 %), на другому місці – з економіки (15 %), далі – з права (10 %), політології (8 %) і т.ін. Якщо проаналізувати розподіл фахівців з державного управління за рівнями академічної підготовки, то найбільше на форумі виявилось осіб з докторським ступенем (55 %), на другому місці – з магістерським (36 %) і на третьому – з

бакалаврським (9 %) ступенями. Крім того, форум продемонстрував розвиненість інституційної фахової інфраструктури державного управління в різних регіонах і країнах світу – наявність фахових асоціацій і мереж, навчальних закладів, журналів з державного управління.

Зазначене стало ще одним підтвердженням того, що в основу професіоналізму високопосадовців у державному управлінні має бути покладена ґрунтовна академічна підготовка, яку, безперечно, можна і потрібно доповнювати короткотерміновим ситуативним підвищенням кваліфікації. Це повністю узгоджується з Болонським процесом щодо утворення єдиного європейського простору вищої освіти.

По-третє, на навчання вищих державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування беззаперечно впливають всеохопні процеси інформатизації суспільства та прискорення змін у суспільному розвитку. З урахуванням специфіки навчання керівників (їх зайнятості, неможливості тривалого відриву від основної діяльності) в академії активно розвивається дистанційна форма підготовки як за тривалою магістерською програмою, так і за короткотерміновим підвищенням кваліфікації. Ми чітко усвідомлюємо, що інформаційно-комунікаційні технології в освіті вже в найближчому майбутньому будуть домінувати у світі, адже вони усувають проблему просторової прив'язки і часової локалізації високого посадовця в процесі його навчання. Крім того, це набагато розширює доступність і пришвидшує опрацювання інформації, що є вкрай необхідним для прийняття, моніторингу і коригування державно-управлінських рішень. Таким чином, після навчання за дистанційною формою, державно-управлінський персонал буде також спроможним управляти в дистанційному форматі.

Дякую за увагу і готовий відповісти на запитання.